

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง "ความคาดหวังของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพาณิชย์ศิลป์ คณะวิชาศิลปประยุกต์ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร" นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพาณิชย์ศิลป์
2. เพื่อ เปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ประกอบการและครู เกี่ยวกับคุณลักษณะ นักศึกษาฝึกงาน สาขางานออกแบบพาณิชย์ศิลป์ของผู้ประกอบการและครู การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

การศึกษานำ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ ฝึกงาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงาน ทั้งนี้โดยขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ ประกอบการ อาจารย์นิเทศก์และครู เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย และสร้างแบบ สอบถาม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ผู้ประกอบการ ได้แก่ เจ้าของสถานประกอบการ ผู้อำนวยการฝ่ายศิลป์หรือ หัวหน้าฝ่ายศิลป์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลป์ของสถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกงานจากวิทยาลัย ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยสำรวจรายชื่อสถานประกอบการจากหลักฐาน

การฝึกงานของนักศึกษาฝึกงานปี 2528 - 2532 ของวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ วิทยาลัย
อาชีวศึกษาเสาวภา และวิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 43 แห่ง โดยแต่ละแห่ง
แจกแบบสอบถามแต่ละ 2 คน คือ เจ้าของสถานประกอบการหรือผู้อำนวยการฝ่ายศิลป์
และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลป์ผู้ดูแลนักศึกษาขณะฝึกงาน รวมทั้งสิ้น 86 คน

2. ครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพาณิชย์ศิลป์ ใน 3
วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 19 คน

จำนวนประชากรทั้งหมด 105 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเองจำนวน
105 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.38 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด และอัตราส่วนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

กลุ่มประชากร	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	
		จำนวน	ร้อยละ
<u>ผู้ประกอบการ</u>			
เจ้าของสถานประกอบการ	24	20	83.33
ผู้อำนวยการฝ่ายศิลป์หรือหัวหน้าฝ่ายศิลป์	36	32	88.88
เจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลป์	26	26	100.00
<u>ครู</u>			
ครูผู้สอนในระดับ ปวส. สาขางาน ออกแบบพาณิชย์ศิลป์	19	19	100.00
รวม	105	97	92.38

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาฝึกงาน อาทิคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานทั้งคุณลักษณะส่วนตัวและคุณลักษณะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อุปสรรคอัน เป็นปัญหาสำคัญสำหรับการฝึกงาน และเกณฑ์การประเมินผล ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์มาใช้ เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะ เป็นคำถามชนิดเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับเงื่อนไขที่สถานประกอบการและครู คาคหวังเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษาฝึกงาน มีลักษณะเป็นคำถามชนิดเลือกตอบ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงาน ตามความคาดหวังของผู้ประกอบการและครู เป็นคำถามแบบประมาณค่า ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาฝึกงาน
2. คุณลักษณะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักศึกษาฝึกงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยมีวิธีการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากหนังสือ บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. ศึกษาการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง เกี่ยวกับองค์ประกอบในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาฝึกงาน และแบบสอบถามที่ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะ 2 ประเด็นหลักของ

นักศึกษาฝึกงาน เพื่อนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของหัวเรื่องที่ถาม (ดูรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ก.) และนำมาปรับปรุงแก้ไข สำหรับเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒินั้นมีการเลือกดังนี้ (สุภาพ วาดเขียน, 2533 : 44) คือ

- 4.1 มีความรู้ความชำนาญ เป็นเลิศในสาขาวิชานั้น ๆ
- 4.2 เป็นผู้มีทักษะและประสบการณ์สูง
- 4.3 มีผลงานเป็นที่ยอมรับในวิชาชีพ
- 4.4 เป็นผู้มีความรู้ เป็นพิเศษในสาขาที่สนใจ

ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทผู้เชี่ยวชาญไว้ 2 ประเภท คือ ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญฝ่ายสถานประกอบการ การเลือกกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามนี้เป็นการสุ่มแบบเจาะจงสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Purposive Sampling) โดยให้สัดส่วนของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการฝึกงานดังนี้

- ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน
- ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายสถานประกอบการ จำนวน 7 คน

5. นำแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงานทดลองใช้ (Try out) กับผู้ประกอบการในสถานประกอบการที่ไม่ได้รับนักศึกษาฝึกงานจากทั้ง 3 วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 20 คน เพื่อความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม และนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้

สูตรที่ใช้ในการหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ใช้สูตรวัดความสอดคล้องภายในของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยง 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ติดต่อวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา วิทยาลัยอาชีวศึกษานบุรี และสถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกงาน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นำแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานไปแจกผู้ประกอบการและครู พร้อมทั้งเก็บคืนด้วยตนเอง
3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะได้ชี้แจงและแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาความไม่ร่วมมือ ปัญหาด้านเวลา เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยมีแนวทางวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบในแต่ละข้อ แต่ละด้านของผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของความคาดหวัง มีเกณฑ์ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	คาดหวังมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	คาดหวังมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	คาดหวังปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	คาดหวังน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	คาดหวังน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างผู้ประกอบการและครู เกี่ยวกับคุณลักษณะ นักศึกษาฝึกงานระดับประโยควิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพาณิชย์ศิลป์ โดยการเปรียบเทียบค่า t

4. คำถามปลาย เปิดนำ เสนอในรูปแบบของความเรียง ซึ่งผู้วิจัยจัดตามลำดับความถี่
5. นำเสนอในรูปแบบของตาราง การจัดลำดับ กราฟ และความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สูตรวัดความสอดคล้องภายในของครอนบาช (Cronbach) (ประกอบ กรรมสูตร, 2525 : 52)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{S_i^2}{S_x^2} \right)$$

n คือ จำนวนข้อสอบ

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviaton) ของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

สูตรที่ใช้คำนวณค่าเฉลี่ย คือ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2528 : 21)

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$$

\bar{x} คือ ค่าเฉลี่ย

fx คือ ผลรวมความถี่ของคะแนน

n คือ จำนวนข้อมูล หรือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

สูตรที่ใช้คำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2528 :

43)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{n} - \left(\frac{\sum fx}{n}\right)^2}$$

S.D. คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร

x คือ ค่าของข้อมูลแต่ละตัว หรือค่าของจุดกลางชั้นแต่ละชั้น

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มประชากร

f คือ ความถี่ของข้อมูลแต่ละชั้น

สูตรที่ใช้ในการหาค่า t (t - test) คือ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2528 : 98)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} - \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

t = ค่าที่ใช้พิจารณา

\bar{x}_1, \bar{x}_2 = คะแนนเฉลี่ยของผู้ประกอบการ และครูตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 = ค่าคะแนนความแปรปรวนคะแนนความคาดหวังของผู้ประกอบการ และความคาดหวังของครู

N_1, N_2 = จำนวนผู้ประกอบการ และครูตามลำดับ